TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. balandžio 29 d.*

Byloje C-102/09

dėl *Tribunale di Firenze* (Italija) 2009 m. vasario 20 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2009 m. kovo 13 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Camar Srl

prieš

Presidenza del Consiglio dei Ministri,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský, T. von Danwitz (pranešėjas) ir D. Šváby,

* Proceso kalba: italų.

generalinė advokatė E. Sharpston,
posėdžio sekretorė R. Şereş, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. vasario 11 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Camar Srl*, atstovaujamos *avvocati* W. Viscardini ir G. Donà,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* P. Gentili,

— Europos Komisijos, atstovaujamos L. Prete ir A. Bordes,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1963 m. liepos 20 d. Jaundėje pasirašytos Konvencijos tarp Europos ekonominės bendrijos ir valstybių narių bei asocijuotų Afrikos šalių ir Madagaskaro (OL 93, 1964, p. 1431, toliau – Pirmoji Jaundės konvencija) 14 straipsnio ir 1989 m. gruodžio 15 d. Lomėje pasirašytos Ketvirtosios AKR ir EEB (OL L 229, 1991, p. 3, toliau – Ketvirtoji Lomės konvencija) konvencijos priede esančio Protokolo Nr. 5 dėl bananų 1 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ieškinį dėl žalos atlyginimo, kurį pateikė *Camar Srl* (toliau – *Camar*) prieš *Presidenza del Consiglio dei Ministri* (Ministrų tarybos prezidiumas), dėl žalos, kurią ši bendrovė tvirtina patyrusi, *Corte suprema di cassazione* (Aukščiausiasis kasacinis teismas) pažeidus Bendrijos teisę.

Teisinis pagrindas

Tarptautinės konvencijos

3 Pirmosios Jaundės konvencijos 1 straipsnyje, esančiame I antraštinėje dalyje „Prekyba“, nustatyta:

„Skatinant didinti prekybos tarp asocijuotų valstybių ir valstybių narių apimtis, stiprinti jų ekonominius ryšius ir asocijuotų valstybių ekonominę nepriklausomybę bei šitaip prisidėti prie tarptautinės prekybos vystymo, Aukštosios Susitariančiosios Šalys susitaria dėl tokių nuostatų, reglamentuojančių jų tarpusavio prekybos ryšius.“

4 Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsnyje nustatyta:

„Nepažeisdamos atskirų šioje konvencijoje įtvirtintų nuostatų, pirmiausia – pirmesnio 3 straipsnio, Susitariančiosios Šalys įsipareigoja netaikyti jokių vidaus mokesčių priemonių ar praktikos, dėl kurios tiesiogiai ar netiesiogiai atsirastų diskriminacija tarp jos produktų ir panašių produktų iš kitų Susitariančiųjų Šalių.“

5 Pirmoji Jaundės konvencija pakeista 1969 m. liepos 29 d. Jaundėje pasirašyta Konvencija tarp Europos ekonominės bendrijos ir valstybių narių bei asocijuotų Afrikos šalių ir Madagaskaro (OL L 282, 1970, p. 2, toliau – Antroji Jaundės konvencija). Šios

konvencijos 5 straipsnyje, kuris praktiškai identiškas Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsniui, nustatyta:

„Nepažeisdamos atskirų šioje konvencijoje įtvirtintų nuostatų, šalys įsipareigoja netaikyti jokių vidaus mokesčių priemonių ar praktikos, dėl kurios tiesiogiai ar netiesiogiai atsirastų diskriminacija tarp jos produktų ir panašių produktų iš kitų Susitariančiųjų Šalių."

6 1975 m. vasario 28 d. pasirašyta Lomės AKR ir EEB konvencija (OL L 25, 1976, p. 2, toliau – Pirmoji Lomės konvencija) pakeitė Antrąją Jaundės konvenciją. Pirmosios Lomės konvencijos priede esančio Protokolo Nr. 6 dėl bananų 1 punkte įtvirtinta:

„1. Nė viena [Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno] (AKR) valstybė, eksportuodama savo bananus į Bendriją, kiek tai susiję su patekimu į rinkas ir privalumais rinkose, negali atsidurti mažiau palankioje padėtyje, nei buvo anksčiau ar yra dabar".

7 Praktiškai identiškame Ketvirtosios Lomės konvencijos priede esančio Protokolo Nr. 5 dėl bananų 1 straipsnyje nustatyta:

„Nė viena AKR valstybė, eksportuodama savo bananus į Bendriją, kiek tai susiję su patekimu į savo tradicines rinkas ir savo privalumais šiose rinkose, negali atsidurti mažiau palankioje padėtyje, nei buvo anksčiau ar yra dabar."

8 1979 m. spalio 31 d. Lomėje pasirašytos Antrosios AKR ir EEB konvencijos (OL L 347, 1980, p. 140) priede esančio Protokolo Nr. 4 dėl bananų 1 straipsnis ir 1984 m. gruodžio 8 d. Lomėje pasirašytos Trečiosios AKR ir EEB konvencijos (OL L 86, 1986, p. 3) Protokolo Nr. 4 dėl bananų 1 straipsnis taip pat surašyti praktiškai identiškai.

9 Pagal 1990 m. vasario 27 d. AKR ir EEB ministrų tarybos sprendimo Nr. 2/90 dėl pareinamojo laikotarpio priemonių, galiojančių nuo 1990 m. kovo 1 d. (OL L 84, p. 2), 2 straipsnio 1 dalies f punktą bei 1990 m. kovo 5 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 714/90 dėl AKR ir EEB ministrų tarybos sprendimo Nr. 2/90 taikymo (OL L 84, p. 1) 1 straipsnį ir 2 straipsnio antrą pastraipą Protokolas Nr. 5 dėl bananų, esantis Ketvirtosios Lomės konvencijos priede, pradėtas taikyti nuo 1990 m. kovo 1 d.

Nacionalinės teisės aktai

10 1964 m. spalio 9 d. Įstatymu Nr. 986/1964 (GURI, Nr. 264, 1964 m. spalio 27 d.) įvestas nacionalinis šviežių bananų vartojimo mokestis. Šis įstatymas panaikintas 1990 m. gruodžio 29 d. Įstatymu Nr. 428/1990 (GURI, Nr. 10, 1991 m. sausio 12 d.). Metams bėgant šis mokestis progresyviai buvo didinamas ir jo panaikinimo momentu siekė 525 ITL už kilogramą. Tuo metu nebuvo vaisių, tradiciškai auginamų Italijoje, vartojimo mokesčio.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

11 Dviejuose procesuose *Camar* ginčijo pagal Įstatymą Nr. 986/1964 reikalaujamą sumokėti mokestį už bananų iš Somalio importą. Šie procesai baigti dviem *Corte suprema di cassazione* priimtais sprendimais.

12 Vėlesniame savo ieškinyje *Tribunale di Firenze* (Florencijos teismas) *Camar* nurodė, kad *Corte suprema di cassazione* pažeidė Bendrijos teisę, visų pirma – pareigą pagal EB 234 straipsnį, atmesdamas pareikštus ieškinius ir nepateikdamas Teisingumo Teismui tam tikrų prejudicinių klausimų.

13 Iš *Camar* per teismo posėdį pateiktos informacijos matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamu importu daugiausia užsiimta po 1990 m. kovo 1 d. Tuo metu bananų Italijoje buvo auginama labai nedaug arba visai ne.

14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tvirtina, kad vertinant *Camar* jam pateikto nagrinėti ieškinio dėl atsakomybės pagrįstumą pirmiausia reikia išnagrinėti, ar Įstatymas Nr. 986/1964 yra suderinamas su pareigomis pagal šio sprendimo 3–8 punktuose minėtas tarptautines konvencijas. Jis mano, kad šis nagrinėjimas kelia sudėtingų teisės klausimų, kurių Teisingumo Teismas savo praktikoje šioje srityje dar nėra iki galo išnagrinėjęs.

15 Šiomis aplinkybėmis *Tribunale di Firenze* sustabdė bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar pagal Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsnį valstybei narei draudžiama apmokestinti bananus iš Somalio vidaus mokesčiu, kuris netaikomas pačioje valstybėje auginamiems bananams (kurie apskritai neauginami arba auginami nereikšmingais kiekiais) ir jokių kitų rūšių šioje valstybėje auginamiems vaisiams?

Jei atsakymas į pirmąjį klausimą teigiamas:

2. Ar pagal prie tuo metu galiojusios Lomės konvencijos pridėtą protokolą [dėl bananų] draudžiama rinkti su Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsniu nesuderinamą mokestį už bananų iš Somalio importą į Italiją 1990 m., bendrai atsižvelgiant į minėto protokolo ir analogiškų prie ankstesnių Lomės konvencijų pridėtų protokolų bei antrosios Jaundės konvencijos 5 straipsnio nuostatas?

Jei atsakymas neigiamas:

3. Ar pagal prie Lomės konvencijų pridėtus protokolus dėl bananų draudžiama nuo 1976 m. balandžio 1 d. didinti tokį mokestį, kaip antai bananų iš Somalio apmokestinimas Italijoje vartojimo mokesčiu, nepaisant konkretaus šio padidinimo poveikio minėtų bananų eksportui?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

16 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsniu draudžiama įvesti tokį mokestį, koks įvestas Įstatymu Nr. 986/1964, ir net po to, kai Jaundės

konvencijos nustojo galioti, mokesčio už bananų importą iš vienos asocijuotosios valstybės valstybė narė pagal tokį įstatymą rinkti nebegali.

17 Norint atsakyti į šį klausimą pirmiausia reikia išnagrinėti, ar tokios priemonės priėmimo momentu minėtu 14 straipsniu buvo draudžiama, kad tam tikra valstybė narė pagal tokį įstatymą, koks yra Įstatymas Nr. 986/1964, apmokestintų bananus iš Somalio vartojimo mokesčiu. Dėl to reikia išnagrinėti šio 14 straipsnio taikymo sritį, nesant reikalo nustatyti, ar ši nuostata turi tiesioginį poveikį. Iš tikrųjų, kaip matyti iš pirmojo klausimo formuluotės, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl šio straipsnio taikymo srities, nepaisant jo galimo tiesioginio poveikio.

18 Pagal Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsnį susitariančiosios šalys įsipareigoja netaikyti jokių vidaus mokesčių priemonių ar praktikos, dėl kurios tiesiogiai ar netiesiogiai atsirastų diskriminacija tarp jos produktų ir panašių produktų iš kitų Susitariančiųjų Šalių.

19 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamu laikotarpiu bananų Italijoje buvo auginama labai nedaug ar visai ne, vadinasi, į tai neturi būti atsižvelgta. Todėl panašumo laipsnis, kuriuo pagrįstas, remiantis jo formuluote, draudimas pagal Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsnį, turi būti vertinamas lyginant su atitinkamoje valstybėje narėje tradiciškai auginamais desertiniais vaisiais (pagal analogiją žr. 1987 m. gegužės 7 d. sprendimo *Komisija prieš Italiją*, 184/85, Rink. p. 2013, 8 punktą).

20 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Teisingumo Teismo buvo prašoma nuspręsti dėl bananų ir kitų Italijoje auginamų desertinių vaisių panašumo nagrinėjant bylas dėl EEB sutarties 95 straipsnio pirmos pastraipos (po pakeitimo – EB sutarties 95 straipsnio pirma pastraipa, dabar – EB 90 straipsnio pirma pastraipa) išaiškinimo. Teisingumo Teismas nusprendė, kad šios dvi produktų kategorijos nebuvo panašios EB

sutarties 95 straipsnio pirmos pastraipos prasme, nes skiriasi jų savybės ir jie tenkina ne tuos pačius vartotojų poreikius (žr. minėto Sprendimo *Italija prieš Komisiją* 9 ir 10 punktus ir 1987 m. gegužės 7 d. Sprendimo *Cooperativa Co-Frutta*, 193/85, Rink. p. 2085, 17 ir 18 punktus).

21 Iš tikrųjų Teisingumo Teismo konstatavo, kad skiriasi organoleptinės savybės ir vandens kiekis šiose produktų kategorijose ir bent jau Italijos rinkoje bananai laikomi ypač maistingu ir energiją suteikiančiu maisto produktu, gerai pritaikytu kūdikiams (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 10 punktą).

22 Tokio faktinių aplinkybių vertinimo *Camar* neginčija. Priešingai, ji pateikia argumentus dėl platesnio Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsnio aiškinimo, palyginti su tuo, kurio reikia laikytis pagal minėtus teismo sprendimus dėl EB 90 straipsnio pirmos pastraipos.

23 *Camar* mano, kad Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsnis turi būti aiškinamas kaip draudžiantis ne tik diskriminacinį panašių produktų mokestį, bet ir, kaip EB 90 straipsnio pirmos ir antros pastraipos nuostatų sintezė, bet kokią mokesčių protekcionizmo formą nacionalinių produktų, konkuruojančių su importuojamais produktais, naudai. Šį 14 straipsnį aiškinant taip, kad juo preziumuojama, jog importuojami produktai turi tokių pačių savybių kaip ir nacionaliniai, ši nuostata netektų veiksmingumo, nes Pirmojoje Jaundės konvencijoje nurodyti produktai iš Afrikos šalių būtų laikomi tropiniais produktais, turinčiais kitokių nei valstybių narių produktai savybių.

24 Tačiau reikia konstatuoti, kad *Camar* siūlomo aiškinimo visiškai nepatvirtina Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsnio redakcija. Šioje nuostatoje tik įtvirtintas drau-

dimas nustatyti diskriminacinį panašių produktų mokestį panašiais į EB 90 straipsnio pirmos pastraipos žodžiais. Remiantis teismo praktika dėl šios nuostatos, nustatyta, kad panašūs produktai, kuriems galioja toks draudimas, yra produktai, turintys tokių pačių savybių ir tenkinantys tokius pačius vartotojų poreikius (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 9 ir 10 punktus).

25 Iš to aišku, kad jei Bendrija ir asocijuotos Afrikos valstybės bei Madagaskaras būtų norėjusios išspręsti vidaus mokesčių nepanašiems, bet konkuruojantiems produktams problemą, vietoje nuostatos, panašios tik į EB 90 straipsnio pirmą pastraipą, jos būtų priėmusios ir EB 90 straipsnio antrą pastraipą atitinkančią nuostatą (pagal analogiją žr. 1995 m. gruodžio 12 d. sprendimo *Chiquita Italia*, C-469/93, Rink. p. I-4533, 43 punktą).

26 Vadinasi, reikia konstatuoti, kad *Camar* siūlomas Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsnio aiškinimas neatitinka šio straipsnio formuluotės.

27 Dar reikia išnagrinėti, ar Pirmosios Jaundės konvencijos tikslas reikalauja aiškinti jos 14 straipsnį, nepaisant ribotos jo formuluotės, kaip susijusį ir su vidaus mokesčių priemonėmis, analogiškomis toms, kurios draudžiamos pagal EB 90 straipsnio antrą pastraipą.

28 Šiuo klausimu pirmiausia reikia konstatuoti, kad Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsnio aiškinimas, peržengiant tai, kas numatyta jo formuluotėje, nėra, priešingai nei tvirtina *Camar*, būtinas, norint užtikrinti jo veiksmingumą.

29 Iš tikrųjų, viena vertus, žodžius „panašūs produktai“ reikia aiškinti ne kaip reikalaujančius, kad produktai būtų identiški, bet tik kaip paliekančius nuošalyje tuos produktus,

kurių savybės yra kitokios ir neatitinka tokių pačių vartotojų poreikių, kaip priminta šio sprendimo 20 punkte. Iš to aišku, kad net tipiški tropiniai produktai paprastai negali būti laikomi nepanašiais produktais, palyginti su produktais iš valstybių narių.

30 Kita vertus, Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsnis, remiantis jo formuluote, paprastai susijęs su produktais iš susitariančiųjų šalių, neapsiribojant tropiniais produktais.

31 Antra, žvelgiant plačiau, reikia konstatuoti, kad negalima sutikti su tokiu Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsnio aiškinimu, pagal kurį jis taip pat apima tokių vidaus mokesčių priemonių, kokios numatytos EB 90 straipsnio antroje pastraipoje, draudimą. Iš tikrųjų šios dvi nuostatos grindžiamos skirtingais tikslais, todėl aiškinant negalima jų suvienodinti.

32 Iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad EB 90 straipsnis skirtas užtikrinti laisvą prekių judėjimą tarp valstybių narių įprastomis konkurencijos sąlygomis, draudžiant bet kokios formos protekcionizmą, kuris gali atsirasti dėl diskriminuojamų vidaus mokesčių taikymo kitos valstybės narės kilmės produktams, bei visišką vidaus mokesčių neutralumą vidaus produktų ir importuotų produktų konkurencijos atžvilgiu (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 7 punktą).

33 Be to, aiškinant šią nuostatą reikia atsižvelgti į Sutarties tikslus, įtvirtintus EB 2, 3 ir 14 straipsniuose, kurių pirmas – įsteigti vidaus rinką, kur vyksta laisvas prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas (šiuo klausimu žr. 1988 m. vasario 25 d. Sprendimo *Drexl*, 299/86, Rink. p. 1213, 24 punktą).

34 Todėl reikia konstatuoti, kad šių EB 90 straipsnį pagrindžiančių tikslų nėra Pirmojoje Jaundės konvencijoje. Remiantis jos 1 straipsniu, kuris, kaip ir 14 straipsnis, įrašytas I antraštinėje dalyje „Prekyba“, šios konvencijos tikslas – didinti prekybos tarp asocijuotų valstybių ir valstybių narių apimtis, stiprinti jų ekonominius ryšius ir asocijuotų valstybių ekonominę nepriklausomybę bei šitaip prisidėti prie tarptautinės prekybos vystymo.

35 Išvadą, kad Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsnio tikslas nereikalauja aiškinti šį straipsnį peržengiant jo formuluotę ir taip suteikti šiai nuostatai tokią pačią taikymo sritį kaip ir EB 90 straipsnio antra pastraipa, patvirtina, be kita ko, praktiškai identiškų minėtam 14 straipsniui nuostatų aiškinimas, kurį Teisingumo Teismas pateikė nagrinėdamas ginčus dėl susitarimų dėl laisvos prekybos sistemos sukūrimo. Teisingumo Teismas nusprendė, kad šiomis nuostatomis susitariančiosioms šalims nustatyta taisyklė dėl nediskriminavimo mokesčių srityje, kuri siejama vien su konstatuotu atitinkamų produktų, kuriems taikoma konkreti apmokestinimo tvarka, panašumu (žr. 1982 m. spalio 26 d. Sprendimo, *Kupferberg*, 104/81, Rink. p. 3641, 26 punktą, ir1997 m. liepos 17 d. Sprendimo *Texaco et Olieselskabet Danmark*, C-114/95 ir C-115/95, Rink. p. I-4263, 31 punktą).

36 Be to, Teisingumo Teismas aiškiai nusprendė, kad laisvosios prekybos susitarimo nuostatos, analogiškos Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsniui, taikymo sritis apsiriboja panašių produktų diskriminacinio apmokestinimo draudimu. Iš Kalbant apie Europos ekonominės bendrijos ir Portugalijos Respublikos susitarimo, pasirašyto 1972 m. liepos 22 d. Briuselyje ir Bendrijos vardu patvirtinto 1972 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu Nr. 2844/72 (OL L 301, p. 164), 21 straipsnį, Teisingumo Teismas minėto Sprendimo *Kupferberg* 42 punkte nusprendė, jog tai, kad tam tikra valstybė narė netaiko produktams iš trečiosios šalies mokesčio sumažinimo, numatyto tam tikroms gamintojų grupėms ar produktų rūšims, nėra diskriminacija pagal minėtą 21 straipsnį, jeigu atitinkamos valstybės narės rinkoje nėra jokio panašaus produkto, kuriam realiai būtų pritaikytas toks sumažinimas.

37 Vadinasi, reikia daryti išvadą, kad Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsnyje įtvirtintas draudimas taikomas, remiantis jo formuluote, tik diskriminaciniam panašių produktų mokesčiui ir dėl to nesusijęs su nepanašiais konkuruojančiais produktais.

38 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Pirmosios Jaundės konvencijos 14 straipsniu nedraudžiamas toks mokestis už bananus iš Somalio, koks įvestas Įstatymu Nr. 986/1964.

39 Atsižvelgiant į pirmojo klausimo atsakymą, į antrąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl trečiojo klausimo

40 Savo trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar nacionalinis teismas, norėdamas taikyti „standstill“ išlygą, esančią prie Lomės konvencijų priedų pridėtuose protokoluose dėl bananų, turi prieš tai išnagrinėti konkretų tokio mokesčio, koks įvestas Įstatymu Nr. 986/1964, padidinimo poveikį, kad nustatytų, ar jis suderinamas su šia išlyga.

41 Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepatikslino, kuria Lomės konvencija ketina remtis, pirmiausia reikia nustatyti, kuria iš keturių Lomės konvencijų turi būti remiamasi, atsižvelgiant į pagrindinės bylos aplinkybės. Šiuo klausimu iš *Camar* per teismo posėdį pateiktos informacijos matyti, kad importas,

dėl kurio šioje byloje reikalaujama sumokėti ginčijamą mokestį, vyko po 1990 m. kovo 1 d. Kadangi Protokolas Nr. 5 dėl bananų, esantis Ketvirtosios Lomės konvencijos priede, pradėtas taikyti nuo 1990 m. kovo 1 d., remiantis AKR ir EEB ministrų tarybos sprendimo Nr. 2/90 2 straipsnio 1 dalies f punktu ir Reglamento Nr. 714/90 1 straipsniu ir 2 straipsnio antra pastraipa, reikia remtis būtent šia Ketvirtąja konvencija.

42 Šio protokolo 1 straipsnis yra „standstill“ išlyga. Šia nuostata, be kita ko, siekiama užtikrinti, kad bananai iš AKR šalių pateks į savo tradicinę rinką tokiomis sąlygomis ir tvarka, kurios nebūtų mažiau palankios nei buvusios jos įsigaliojimo momentu. Tačiau tokia bananų iš AKR šalių patekimo garantija taikoma tik tokiems jų importuojamiems kiekiams, kurie atitinka šios nuostatos įsigaliojimo momentu importuotą kiekį (minėto Sprendimo *Chiquita Italia* 59 punktas).

43 Visose pirmosiose trijose Lomės konvencijose buvo „standstill“ išlyga, surašyta panašiai kaip ir Protokolo Nr. 5 dėl bananų, esančio Ketvirtosios Lomės konvencijos priede, 1 straipsnis (minėto Sprendimo *Chiquita Italia* 62 punktas). Kadangi Pirmoji Lomės konvencija įsigaliojo 1976 m. balandžio 1 d., ši diena yra atskaitos taškas taikyti „standstill“ išlygą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Chiquita Italia* 63 punktą).

44 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės nustatyti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas importas buvo susijęs su bananais, kurių importuota tiek, kiek jų importuota tuo metu, kai įsigaliojo Pirmoji Lomės konvencija – t. y. 1976 m. balandžio 1 d.

45 Konkrečiau kalbant apie prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą dėl nagrinėjimo, kurį reikia atlikti norint įvertinti tokio mokesčio, koks

nagrinėjamas pagrindinėje byloje, didinimo suderinamumą su „standstill“ išlyga, įrašyta Protokolo Nr. 5 dėl bananų, pridedamo prie Ketvirtosios Lomės konvencijos, 1 straipsnyje, reikia konstatuoti, kad dėl tokio padidinimo padidėja atitinkamų bananų kaina ir dėl to juos sudėtingiau realizuoti nagrinėjamoje rinkoje (minėto Sprendimo *Chiquita Italia* 60 punktas). Vadinasi, vertinant tokį padidinimą šios „standstill“ išlygos požiūriu, paprastai nebūtina išnagrinėti konkretų šio padidinimo poveikį importui.

46 Vis dėlto, darant prielaidą, kurią bylos šalys vertino skirtingai, kad šiuo padidinimu siekiama ne tik pritaikyti, atsižvelgiant į infliaciją, tokį mokestį, koks įvestas Įstatymu Nr. 986/1964, reikia konstatuoti, kad „standstill“ išlygos tikslas yra išvengti, kad bananų eksportas atsidurtų mažiau palankioje padėtyje, palyginti su ankstesne situacija, kiek tai susiję su jų patekimu į tradicines rinkas ir privalumais jose (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Chiquita Italia* 63 punktą), remiantis realia padėtimi šiose rinkose.

47 Todėl tokio mokesčio, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, padidinimas siekiant jį pritaikyti atsižvelgiant į infliaciją, kad būtų išlaikomas veiksmingas turto apmokestinimas nusistovėjusiu lygmeniu, neprieštarauja Protokolo Nr. 5 dėl bananų, esančio Ketvirtosios Lomės konvencijos priede, 1 straipsniui.

48 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą reikia atsakyti, kad nacionalinis teismas neprivalo nagrinėti tokio mokesčio už iš Somalio importuojamus bananus, koks įvestas pagrindinėje byloje nagrinėjamu teisės aktu, padidinimo konkretaus poveikio, palyginti su situacija iki 1976 m. balandžio 1 d., kad nustatytų, ar toks padidinimas suderinamas su „standstill“ išlyga, esančia Ketvirtosios Lomės konvencijos priede esančio Protokolo

Nr. 5 dėl bananų 1 straipsnyje. Tačiau šio mokesčio padidinimas, kuriuo tik siekiama jį suderinti su infliacija, neprieštarauja šiai sąlygai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

49 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. 1963 m. liepos 20 d. Jaundėje pasirašytos Konvencijos tarp Europos ekonominės bendrijos ir valstybių narių bei asocijuotų Afrikos šalių ir Madagaskaro 14 straipsniu nedraudžiamas toks mokestis už bananus iš Somalio, koks įvestas Įstatymu Nr. 986/1964.

2. Nacionalinis teismas neprivalo nagrinėti tokio mokesčio už iš Somalio importuojamus bananus, koks įvestas pagrindinėje byloje nagrinėjamu teisės aktu, padidinimo konkretaus poveikio, palyginti su situacija iki 1976 m. balandžio 1 d., kad nustatytų, ar toks padidinimas suderinamas su „standstill" išlyga, esančia 1989 m. gruodžio 15 d. Lomėje pasirašytos Ketvirtosios AKR

ir EEB konvencijos priede esančio Protokolo Nr. 5 dėl bananų 1 straipsnyje. Tačiau šio mokesčio padidinimas, kuriuo tik siekiama jį suderinti su infliacija, neprieštarauja šiai sąlygai.

Parašai.